

اردو

باید زنده شود

محمد رضا مقدادی

تعریف اردو

اردو در فرهنگ‌های لغت چنین معنی شده است: اردوگاه، لشکرگاه، سپاه، قشون، لشکر، پیک‌نیک، گردش دسته‌جمعی و گردش علمی در حیطهٔ تعلیم و تربیت اردو به فعالیتی آموزشی، پرورشی، اجتماعی، فرهنگی و تفریحی گفته می‌شود که برای تعداد معینی از دانش‌آموزان، دانشجویان، معلمان و سایر اشخاص، با تعیین اهداف، شرایط و ضوابط مشخص در محیط معین (ترجیحاً اردوگاه) و زمان خاص برگزار می‌شود.

اردو در دستورالعمل اجرایی اردوهای دانش‌آموزی چنین تعریف شده است: «سفر دسته‌جمعی گروهی از دانش‌آموزان با مقاصد علمی، آموزشی، فرهنگی، زیارتی، سیاحتی و ورزشی است که با مجوز مراجع ذی‌ربط برگزار می‌شود.»

انواع اردو

اردو، بسته به هدف اجرای آن، انواع گوناگونی را شامل می‌شود. از جمله اردوهای آموزشی، علمی، پژوهشی، سیاحتی، زیارتی، رزمی و نظامی، فرهنگی و هنری، تلاش و سازندگی، بهداشتی، امداد و نجات، تفریحی، ورزشی، عبادی و سیاسی، گردشگری، مرور مهارت‌های زندگی، دیدار با شخصیت‌ها و ...

تاریخچهٔ اردو

می‌توان گفت هم‌زمان با زندگی اجتماعی انسان‌ها، اردوها شروع شده‌اند. در جامعه‌های فرهنگی نیز یک افسر انگلیسی به نام **بیدن پاول** را اولین مبدع اردوهای پیشاهنگی در سال ۱۹۰۷ میلادی معرفی می‌کنند. در اینجا لازم است با این سازمان جهانی بیشتر آشنا شویم: ژنرال **بیدن پاول** به‌عنوان فردی نظامی انگلیسی در آفریقا خدمت می‌کرد. او با مطالعه پیرامون وضع زندگی بومیان آفریقا که با اتحاد و انسجام و استفاده از عوامل طبیعت پیروزی‌هایی را در مقابل قوای متجاوز

کسب می‌کردند، به این فکر افتاد که می‌توان با تعلیمات لازم به سربازان که اساس آن‌ها خودیاری و مسئولیت‌های فردی و جمعی است، آنان را برای مقابله با بلاها و مشکلات طبیعی ورزیده ساخت. او این تجربه‌ها را با کودکان و نوجوانان آزمود و به نتایج درخشانی رسید. در نهایت به انگلستان برگشت و تمام‌وقت خود را صرف دانش‌آموزان و ایجاد سازمان پیشاهنگی کرد. این ایده به نهضتی جهانی برای ایجاد حس برادری و یگانگی در جهان تبدیل شد و افرادی از اغلب کشورهای جهان به این شکل پیوستند.

سازمان پیشاهنگی فراز و نشیب‌های زیادی پس از تأسیس آن در ایران طی نموده و در حال حاضر فعالیت سراسری و گسترده‌ای ندارد. البته بسیاری از تشکلهای دانش‌آموزی مثل سازمان دانش‌آموزی و بسیج دانش‌آموزی در زمینهٔ اردو فعالیت‌های شایسته‌ای داشته و دارند که امیدواریم با آسیب‌شناسی و بازتعریف، امر سازندهٔ اردو و اردوگاه جایگاه خودش را به دست آورد و جان بگیرد.

ضرورت و اهمیت اردو

انسان موجودی اجتماعی است و اردو به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های گروهی و جمعی، بر شرکت‌کنندگان تأثیری انکارناپذیر می‌گذارد و به‌خصوص برای دانش‌آموزان جاذبه و گرایش بسزایی دارد.

هدف‌ها، فایده‌ها و محاسن اردو، به شرطی که با برنامه‌ریزی دقیق و اجرای قوی برگزار شود، بسیار زیادند. به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

- ایجاد بستر مناسب برای تمرین زندگی دسته‌جمعی؛
- تقویت حس تعاون و همکاری از طریق سپردن مسئولیت به شرکت‌کنندگان اردو؛
- کسب تجربه در زمینه‌های گوناگون؛
- درمان بسیاری از ناهنجاری‌های اجتماعی و شخصیتی مانند افسردگی، اضطراب، انزوا، تنبلی، پرخاشگری، بیش‌فعالی، ضعف یا نداشتن اعتمادبه‌نفس، احساس تنهایی و

- خستگی، نبود خودشناسی، بی‌نظمی و شلختگی؛
- افزایش آگاهی‌های عمومی و اختصاصی؛
- گسترش و تعمیق مهارت‌های فردی و هوشیاری اجتماعی؛
- ایجاد زمینه مساعد رشد و شکوفایی استعداد‌های فردی و اجتماعی؛
- ارضای نیازهای عاطفی و روانی افراد؛
- آماده‌شدن افراد برای زندگی مستقل و مدیریت روابط و تمرین مواجهه با سختی‌ها و کاستی‌های زندگی.

وضعیت فعلی اردو و اردوگاه‌های کشور

از دهه ۸۰ تاکنون، فعالیت‌های اردویی و مدیریت اردوگاه‌های کشور به تدریج کم‌رونق شده‌اند و این برنامه سازنده و سرمایه‌های عظیم اردوگاهی حال خوبی ندارند. در این مدت، تنها نقطه امید و قابل دفاع، اهتمام سازمان بسیج به برگزاری اردوهای راهیان نور بود که با وجود برخی انتقادات و اشکال‌های بسیار، موفقیت‌آمیز و تأثیرگذار ارزیابی می‌شود.

راه‌هایی برای احیای فعالیت‌های اردویی

۱. تحقق و عملیاتی شدن تحول بنیادین در آموزش و پرورش و اصلاح، تنقیح، به‌روزرسانی و اجرای اسناد تحول بنیادین و برنامه درسی ملی؛
۲. احیای امور تربیتی و فعالیت‌های گروهی آن، با جذب نخبگان و فرهیختگان در مناصب ستادی و اجرایی این نهاد تأثیرگذار؛
۳. تقویت تشکلهایی همچون اردوهای جهادی، راهیان نور و غیره با هدف سازندگی، کشف و پرورش استعدادها، روحیه خدمت، و کسب مهارت‌های فردی و گروهی؛
۴. فعالیت‌های برون‌مرزی و بین‌المللی اردویی با حفظ فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی؛
۵. برنامه‌ریزی تخصصی برای اردوها و حضور و فعالیت افراد توانمند و باتجربه در مراحل سه‌گانه قبل از اردو، حین اردو و بعد از اردو، به‌منظور تقویت محتوا و کیفیت برنامه‌ها؛
۶. عبور آموزش و پرورش از حالت القای یکسویه مفاهیم و آموزش‌های پوچ کنکورمحور و ورود آن به وضعیت پرورش و رشد استعدادها، با توجه به دستاوردهای علمی و روان‌شناختی؛
۷. پرهیز از ریخت‌وپاش‌های بی‌بهره، و تبلیغ سادگی و پرهیز از رفاه‌زدگی در اردوها؛
۸. اجرای مقررات و قوانین دقیق، با هدف تأثیر و سودبخشی اردوها بر رفتار، اخلاق و زندگی

آینده‌سازان میهن اسلامی؛

۹. مشارکت خانواده‌ها در اردوها و فعالیت‌های گروهی؛
۱۰. درج اردو در برنامه‌های سالانه کلیه مدرسه‌های کشور؛
۱۱. تشکیل اردوها در بهترین زمان و مکان و مختص نبودن به تعطیلات؛
۱۲. حذف تشکیلات و سازمان‌های موازی و تلفیق و ادغام نهادهای اردویی آموزش و پرورش.